

THG2106

พัฒนาการภาษาไทย : การเปลี่ยนแปลงด้านตัวอักษร
(2)

อ.กฤติกา ผลเกิด

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาาร

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

รูปแบบของตัวอักษรสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คือก่อนที่จะมีกิจการโรงพิมพ์ จะพบว่ารูปสัณฐานของตัวอักษรยังเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรงหักเหลี่ยมหักมุม ชัดเจนแต่ไม่นิยมเล่นหางยาวๆ และย่อมุมหักเหลี่ยมเหมือนเอกสารทางราชการสมัยสมเด็จพระนารายณ์ที่ เรียกว่า “อักษรไทยย่อ” ส่วนอักษรวิธีใช้ระบบเดียวกันสืบทอดมา วรรณยุกต์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พบทั้ง 4 รูป คือ เอก โท ตรี และจัตวา มีรูปสัณฐานเหมือนปัจจุบันทุกรูป

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1.1 พยัญชนะ มีสัณฐานคงรูปที่ 44 ตัว (คือไม่มีการเปลี่ยนแปลง) มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายแล้ว เพียงแต่มีสัณฐานผิดแผกไปบ้างตามลายมือผู้เขียนที่มีความชำนาญต่างกัน หรือเขียนหวัด เขียนบรรจง หากพิจารณาเอกสารทางราชการที่เป็นลายมือของอาลักษณ์จะพบว่า ความนิยมในการประดิษฐ์ลายเส้นต่างกัน นั่นคือ อาลักษณ์สมัยสมเด็จพระนารายณ์นิยมประดิษฐ์ปลายอักษรเล่นหางยาว และเขียนตัวเอน ส่วนเอกสารสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ลดการประดิษฐ์ปลายอักษร ไม่เล่นหาง และตัวเอนไยหลังเพียงเล็กน้อย หรือตัวตั้งตรงก็มี

โดยสรุปว่า สัณฐานของตัวพยัญชนะสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โครงสร้างทั่วไปเหมือนสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ส่วนการประดิษฐ์อักษรนั้นแตกต่างกันเล็กน้อยตามความนิยมแต่ละสมัย

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1.2 รูปสระสระทั้ง 32 รูป เราพบครบถ้วนตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายแล้วนั้น คือ ในหนังสือจินตามณี อันเป็นหนังสือแบบเรียนที่แต่งขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ได้แจก รูปสระครบถ้วนทั้ง 32 รูป / เสียง ซึ่งปกติจะหาได้ยากมากในสระประสมเสียงสั้น เพราะไม่ได้ใช้ เขียนเลยหรือเกือบจะไม่มีคำในภาษาไทยที่ใช้เสียงสระนั้น เช่น สระอัวะ เอียะ เอือะ หนังสือ จินตามณีได้บันทึกสระดังกล่าวไว้ครบถ้วน ครั้นถึงสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ก็ได้ คัดลอกหนังสือจินตามณีใช้เป็นแบบเรียนสืบต่อมา รูปสระที่ไม่ค่อยจะใช้เขียนในเอกสารยัง ปรากฏอยู่ครบถ้วนในหนังสือนั้นด้วย

รูปสัณฐานสระ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นไม่แตกต่างจากสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนปลาย หากผิดแผกไปบ้างก็เป็นเพราะลายมือผู้เขียน หรือลายมือหวัด หรือบรรจง เท่านั้น

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1.3 วรรณยุกต์ วรรณยุกต์ในสมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา มีวรรณยุกต์เพียง 2 รูป คือ เอก และ โท ซึ่งวรรณยุกต์เอกใช้รูปเดียวเสมอมา ส่วนวรรณยุกต์โท เริ่มต้นด้วยรูปกากบาท (⁺) และในราว พ.ศ. 1922 (หลักที่ 102) ได้ปรากฏวรรณยุกต์โทรูปปัจจุบัน (^๗) และยังใช้ปนกันกับ รูปกากบาท ครั้นเมื่อ พ.ศ. 1942 (จารึกหลักที่ 93) จะใช้วรรณยุกต์โทรูปปัจจุบันเสมอมาจนถึงปัจจุบัน

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ส่วนวรรณยุกต์ตรีและจัตวา เพิ่งได้ปรากฏใช้กันในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แม้ว่าในหนังสือจินตามณี ฉบับสมัยสมเด็จพระนารายณ์ และฉบับสมัยพระเจ้าบรมโกศ จะมีการสอนผันเสียงวรรณยุกต์ แต่ฉบับสมัยสมเด็จพระนารายณ์กล่าวเพียงวรรณยุกต์ เอก และ โท ส่วนจินตามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ (เนื้อหาต่างกับฉบับพระโหราธิบดี ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์) มีการสอนวรรณยุกต์ทั้งสี่ตัว แต่กระนั้นก็ตามนักอักษรวิทยา ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร เสนอว่า ต้นฉบับจินตามณีที่เราพบอยู่นี้เป็นฉบับที่คัดลอกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาาร

■ อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

วรรณยุกต์ตรี และจัตวา พบใช้ในการเขียนเอกสารต้นกรุงรัตนโกสินทร์จำนวนน้อยมาก ในเอกสารของราชการพบวรรณยุกต์ตรีใน “หนังสือพระยามหาโยธาถึงอุบากองผู้หลาน” เมื่อ พ.ศ. 2346 และวรรณยุกต์จัตวาพบครั้งแรกใน “พระราชสาส์นถึงญวนว่าด้วยการเมือง เวียงจันทน์ และเรื่องขอเชียงสือ” พ.ศ. 2337 ฉะนั้นวรรณยุกต์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์มี ครบ 4 รูป ดังกล่าว แล้ว (ธวัช ปุณโณทก, 2553: 240-243)

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ พัฒนากาการของอักษรไทยสมัยรัตนโกสินทร์

แม้ว่ารูปแบบอักษรไทยจะหยุดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากมีระบบการพิมพ์ แต่พัฒนากาการของอักษรไทยก็ไม่ได้หยุดนิ่งเสียทีเดียว เนื่องจากในระยะต่อ ๆ มา มีการสร้างสรรค์รูปแบบอักษร และอักษรวิธีไทยให้แตกต่างกันไปจากเดิม

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรอริยกะ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ขณะผนวชเป็น “พระวชิรญาณเถระ” ได้ทรงประดิษฐ์อักษรขึ้นมาจากชุดหนึ่ง เรียกว่า อักษรอริยกะ โดยมีพระราชประสงค์จะให้ใช้เขียนภาษาบาลีและใช้กันในหมู่สงฆ์ธรรมยุต พระองค์ทรงประดิษฐ์พยัญชนะ 33 รูป สระ 8 รูป เท้าภาษาบาลี

สันนิษฐานกันว่าน่าจะทรงประดิษฐ์ขึ้นหลังจากได้เสด็จมาครองวัดบวรนิเวศวิหารแล้ว เพราะในเวลานั้นมีผู้มาถวายตัวเป็นศิษย์เพื่อประพฤติปฏิบัติตามอย่างพระองค์เป็นจำนวนมาก และเพื่อให้การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยเป็นไปโดยสะดวก จึงน่าจะทรงประดิษฐ์อักษรอริยกะขึ้นสำหรับใช้แทน “อักษรขอม” ที่แต่เดิมถือเป็น “อักษรศักดิ์สิทธิ์” สำหรับเขียนเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาทั้งที่เป็นภาษาบาลี (เรียกว่า “อักษรขอมบาลี”) และภาษาไทย (เรียกว่า “อักษรขอมไทย”) รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้มีความรู้ด้านการพิมพ์ทรงรู้ปัญหาในการหล่อและการเรียงพิมพ์ ด้วยเหตุที่ทรงรู้ภาษาอังกฤษและภาษาละตินจึงน่าจะทรงดัดแปลงอักษรไทยและวิธีการเขียนโดยอาศัยแบบอย่างจาก “อักษรโรมัน” เป็นแม่แบบ

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรอริยกะ

อักษรอริยกะมีวิธีประสมสระและอักษรดังนี้

1. วางพยัญชนะและสระบนบรรทัดเดียวกัน สระจะอยู่หลังพยัญชนะ ลักษณะของการวางพยัญชนะและสระบนบรรทัดเดียวกันนี้เหมือนในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

2. การผสมพยัญชนะและสระนั้นใช้เกณฑ์การออกเสียงเป็นสำคัญ คำใดออกเสียงสระใด อักษรอริยกะก็จะใส่รูปสระนั้นด้วย

3. คำที่ออกเสียง “อ้ง” และมีนิคหิตกำกับ อักษรอริยกะจะปรากฏรูป (อะ) และ ๐ (°) ด้วย

4. ตัวสะกดในภาษาบาลีซึ่งจะมีเครื่องหมายพินทุอยู่ใต้ตัวสะกดนั้นอักษรอริยกะจะใส่ รูป | ก่อนแล้วจึงตามด้วยพยัญชนะที่สะกดนั้น

5. คำที่ออกเสียงสระขึ้นต้น ให้ใช้รูปสระนั้น ๆ ขึ้นต้นคำได้

6. พยัญชนะใดที่ไม่มีสระตามหลัง พยัญชนะนั้นคือตัวสะกด

■ ឧក្រិដ្ឋកម្ម

၇၂၀ ခရစ်နှစ်က ပါမောက္ခချုပ်
 ပါမောက္ခချုပ် ဦးစီးဌာန
 ပါမောက္ခချုပ် ဦးစီးဌာန
 ဦးစီးဌာန ဦးစီးဌာန

ก็ สัมผัส ปุพฺกิจจํ
ปาริสฺสุทฺธิ อายสฺมุนฺโต อาโรเจถ
ปาณฺนิโมกฺขํ อุทฺทิสฺสึสฺสามิ ตํ สพฺเพ
สนฺตา สารํ สโณม มนสิกรม.

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรอริยกะ

หนังสืออริยกะนี้ ได้ใช้แพร่หลายอยู่ในหมู่พระสงฆ์ธรรมยุต เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังทรงผนวชอยู่ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงลาผนวชแล้ว การใช้หนังสืออริยกะก็ค่อยจืดจางลง จนเลิกใช้ในที่สุดกลับมานิยมใช้อักษรขอมเขียนภาษาบาลีดังเดิม

จารึกอักษรอริยกะที่มีใช้ให้เห็นอยู่อย่างชัดเจนในปัจจุบันคือ จารึกในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ซึ่งเป็นจารึกข้อความบนแผ่นหินอ่อน บ่งบอกถึงที่เก็บพระอัฐิของเจ้านายองค์หนึ่งในยุครัชกาลที่ ๔ และยังมีจารึกวัดราชประดิษฐ์ ซึ่งเป็นจารึกข้อความบนแผ่นหินอ่อน พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวถึงการสร้างวัดราชประดิษฐ์ หลังสุดก็มีการใช้อักษรอริยกะจารึกไว้ที่พระอุโบสถวัดพระรามเก้า กาญจนาพิเศษ จารึกคาถา “เย ธมฺมาฯ” แบบเดียวกับที่พระอุโบสถวัดพระปฐมเจดีย์

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

จารึกหน้าพระอุโบสถวัดพระรามเก้ากาญจนาพิเศษ สมเด็จพระ
กนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี โปรดให้จารึกคาถา “เย ธมฺมาฯ” ด้วยอักษรอริยกะ ที่
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประดิษฐ์ขึ้น แบบเดียวกับ
ที่พระอุโบสถวัดพระปฐมเจดีย์

ตาลปัดอักษรอริยกะ

จงประพาสสุจริตธรรม
อย่าประพาสสุจริต
ผู้ประพาสธรรมย่อมอยู่เป็นสุข
ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า
ราชรถอันงดงามย่อมคร่ำคร่า
แม้ร่างกายก็เข้าถึงชรา
ส่วนธรรมของสัตบุรุษย่อมไม่เข้า
ถึงชรา
สัตบุรุษกับสัตบุรุษเท่านั้นย่อมรู้
กันได้

ธมฺมญฺเจ สฺวจริตํ
น ตํ ทฺวจฺริตํ จเร
ธมฺมจาริ สฺขํ เสติ
อสมิ โลกํ ปรมฺหิ จ
ชีวนฺติ เว ราชรถา สฺจิตฺตา
อโธ สรรูปิ ชริ อฺเปติ
สตนฺจ ธมฺโม น ชริ อฺเปติ
สนฺโต หเว สพฺภา ปเวทยนฺติ
สัตบุรุษกับสัตบุรุษเท่านั้นย่อมรู้
กันได้

[illegible]

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรวิธีแบบใหม่

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเห็นว่าอักษรไทยมีอักษรวิธีสับสน ชาวต่างประเทศใช้ลำบากมาก ดังที่มีพระราชดำรัสว่า

“วิธีเขียนหนังสือไทยเราตามที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ ที่จริงยังเป็นการลำบากอยู่มาก จริงอยู่คนไทยเราเองไม่มีใครจะรู้สึกเพราะเป็นด้วยชินเท่านั้นเอง แต่ชาวต่างประเทศที่เรียนหนังสือไทยมักรู้สึกว่ายากมาก... เป็นเครื่องทำให้หนังสือเราเป็นหนังสือที่เรียนและเขียนอ่านให้ถูกต้องได้ยากเกินไปกว่าที่ควร หนังสือใดที่เรียนเขียนอ่านได้ยากย่อมจะเป็นของทำให้ผู้ใช้เสียเปรียบแก่ผู้ที่มีอักษรใช้อย่างที่เรียนเขียนอ่านได้ง่ายๆ”

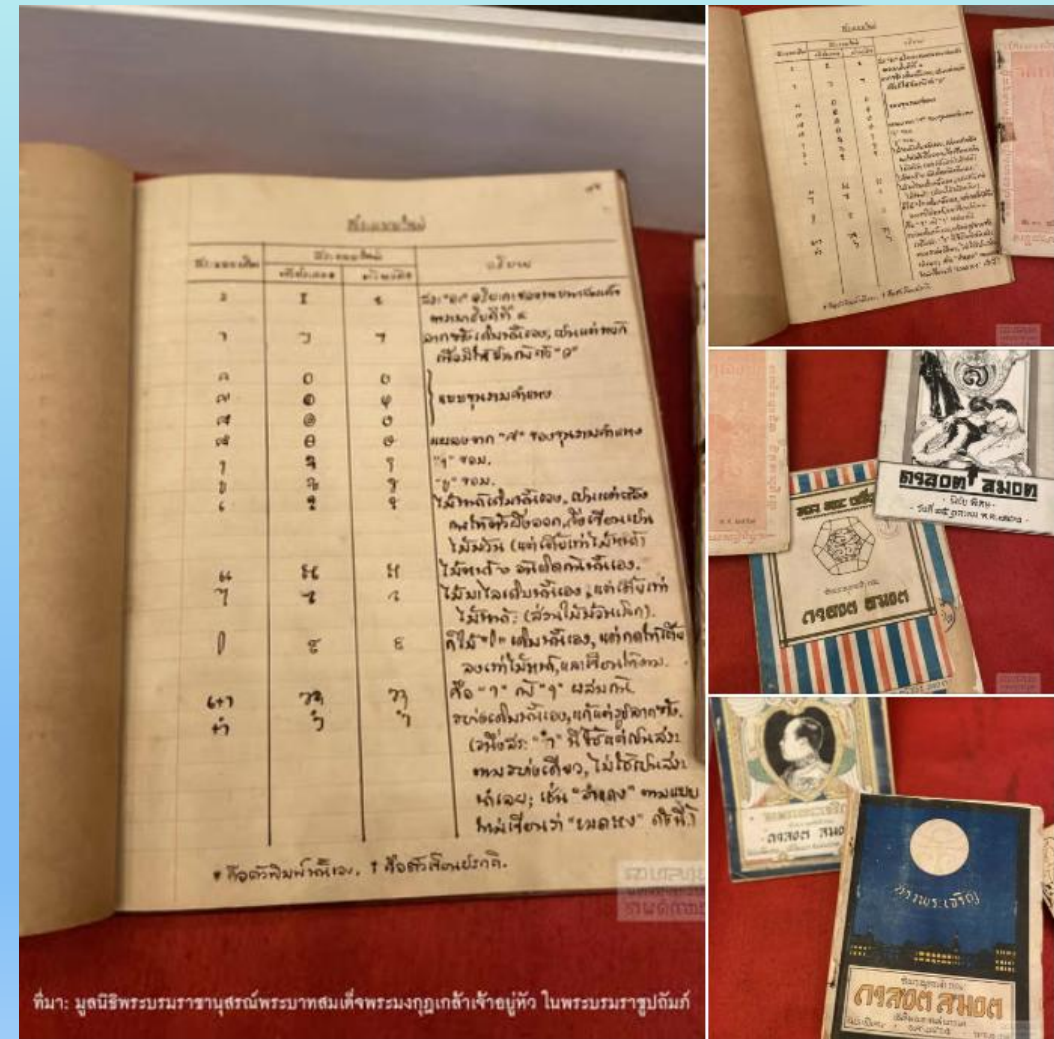
ด้วยเหตุสรวางไว้รอบพยัญชนะต้นไม่เป็นระบบ และเสียงสระที่เป็นสระประสมกันนั้นไม่ตรงเสียง อีกประการหนึ่งการเขียนหนังสือติดกันเป็นพืดไม่เว้นเป็นคำๆ ทำให้ ผู้อ่านสับสน โดยเฉพาะพยัญชนะที่ไม่มีสระกำกับ ออกเสียงเป็น อะ บ้าง ออ บ้าง โอะลตรูปบ้าง เช่น ปฐม จราจร จลาจล บรม บดี

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรวิธีแบบใหม่

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ จึงทรงคิดดัดแปลงอักษรไทยโดยเฉพาะอักษรวิธี ให้วางสระไว้หลังพยัญชนะต้นบนบรรทัดเดียวกันทุกตัว ฉะนั้นจึงต้องออกแบบรูปสระใหม่เพื่อให้มีลักษณะเหมาะสมกับการวางไว้บนบรรทัด ส่วนตัวพยัญชนะและวรรณยุกต์นั้นคงรูปเดิม (ธวัช ปุณโณ ทก, 2553:251) สระที่ปรับปรุงใหม่ มีทั้งสิ้น 24 รูป ใช้สระเดิม 5 รูป คือ อ ฤ ฦ ฦ ฦ คิดเพิ่มใหม่อีก 19 ตัว

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรวิธีแบบใหม่

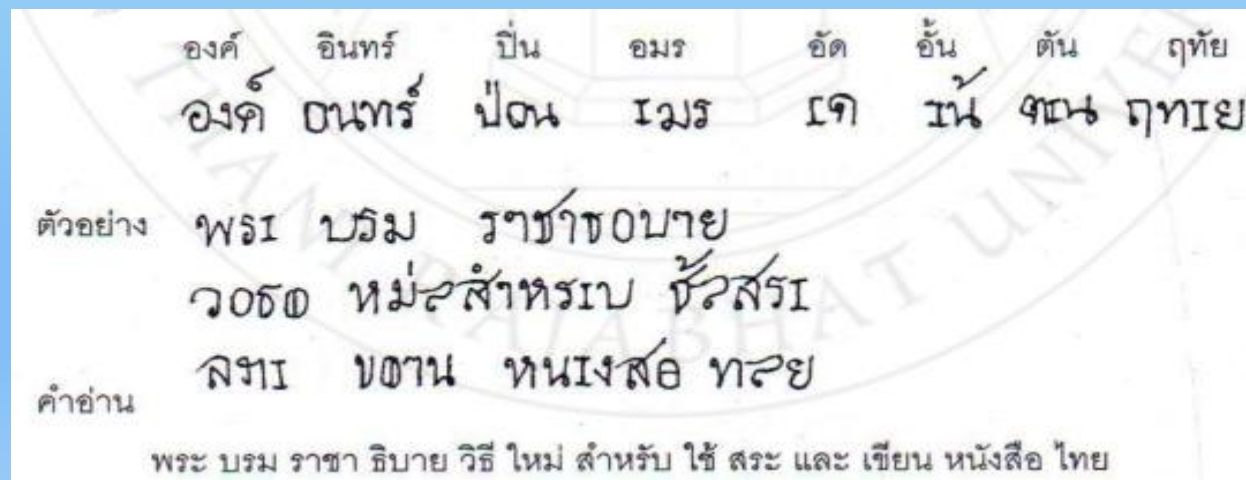
	บรรจง	หวัค		บรรจง	หวัค
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐	I II III IV V VI VII VIII IX X	A B C D E F G H I J	1- 2- 3- 4- 5- 6- 7- 8- 9- 0-	a b c d e f g h i j	k l m n o p q r s t

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรวิธีแบบใหม่

อักษรวิธี

1. ใช้พยัญชนะ วรณยุกต์ เหมือนเดิมทุกตัว
2. สระเปลี่ยนรูปใหม่ ให้วางหลังพยัญชนะต้นบรรทัดเดียวกัน
3. ให้เขียนวรรณเป็นคำ ๆ

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรวิธีแบบใหม่

อักษรแบบใหม่ หรืออักษรวิธีแบบใหม่ของสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่ได้ใช้เป็นหนังสือราชการ นั่นคือ พระองค์คิดประดิษฐ์อักษรแบบใหม่แล้ว พระองค์พยายามเสนอเป็นบทความในวารสารเพื่อให้ผู้รู้ได้พิจารณาเป็นการหยั่งเสียงชาวไทยว่าสมควรจะนำมาใช้เป็นอักษรทางราชการเพียงใด ในขณะเดียวกัน พระองค์ก็ได้พิมพ์หนังสือบรมราชาธิบาย “เรื่องวิธีใหม่สำหรับใช้สระ และเขียนหนังสือไทย” แจกจ่ายเผยแพร่แต่ไม่มีผู้ตอบรับแต่อย่างใด

ฉะนั้น อักษรแบบใหม่ของรัชกาลที่ 6 นี้จึงใช้อยู่ในเฉพาะผู้ใกล้ชิดกับพระองค์ และกลุ่มข้าราชการบริพารเท่านั้น เมื่อเสด็จสวรรคตก็ไม่มีผู้ใดใช้สืบต่อมา เพราะใช้อักษรไทยที่เคยใช้อยู่จนเคยชินแล้ว

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรวิธีสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

อักษรเฉพาะแบบชนิดนี้ เป็นการปรับปรุงอักษรวิธีเท่านั้น และประกาศใช้เป็นตัวหนังสือของทางราชการเมื่อ พ.ศ. 2485 และยกเลิกใช้ในสองปีต่อมา คือเมื่อ พ.ศ. 2487 ซึ่งเป็นยุคสมัยจอมพลป.พิบูลสงคราม เรื่องอำนาจ และปรับระบบปกครองไทยเป็นระบบผู้นำมีอำนาจสิทธิ์ขาด จึงประกาศใช้อักษรไทยแบบใหม่เพื่อลดความยุ่งยากในการเขียนการอ่าน เราจึงเรียกอักษรชนิดนี้ว่า “อักษรจอมพล ป.พิบูลสงคราม”

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาาร

■ อักษรวิธีสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

อักษรสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ประกาศใช้เป็นอักษรทางราชการเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2485 ให้ตัดสระและพยัญชนะบางตัวออก โดยกำหนดให้มีพยัญชนะ 31 รูป สระ 27 รูป (อิงอร สุพันธ์วณิช, 2550: 664–666) ดังนี้

1. ให้ยกเลิกพยัญชนะที่มีเสียงซ้ำกัน 13 ตัว ได้แก่ ข ค ฅ ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ศ ษ พ และ ญ ให้ตัดเชิงออก
2. ยกเลิกสระ ใ ๆ ฤ ฦ ฦ ฦ

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาาร

■ อักษรวิธีสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

ใน พ.ศ. 2485 นี้ ได้มีการวางหลักเกณฑ์การเขียนหนังสือไทยไว้กว้าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

1. การใช้พยัญชนะ เมื่อได้ตัดพยัญชนะบางตัวออกแล้วก็ให้ใช้พยัญชนะตัวอื่นที่มีเสียงเหมือนกันแทน
2. ตัว ญ ใช้ ย แทน แต่ในกรณีที่ต้องเขียนคำภาษาบาลีหรือสันสกฤตให้ใช้ตัว ญ ได้ แต่ต้องตัดเชิงออก
3. ตัวกล้ำ ทร ที่ออกเสียง ซ ให้ใช้ตัว ซ เขียนแทน เช่น ทราบ – ซาบ ทรุด – ซุด ไทรม – ซุดไซม
4. ตัว ย ที่มี อ นำให้เปลี่ยนเป็น ห นำ เช่น หย่า อยู่ หย่าง หยาก เปลี่ยนเป็น หย่า หยู่ หย่าง หยาก

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากา

■ อักษรวิธีสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

5. ใช้คำบาลีแทนสันสกฤต เช่น กรรม (กัม) นิตย์ (นิจ) เป็นต้น ถ้าคำที่ใช้รูปบาลีมีความหมายหนึ่ง รูปสันสกฤตมีความหมายหนึ่งให้ใช้ทั้งสองคำ แต่ให้เปลี่ยนรูปการเขียนตามอักษรที่เหลืออยู่ เช่น มายา มารยา กิติกา กริสดีกา เป็นต้น

6. ร หัน ในแม่ กก กค กบ กม ให้ยกเลิกและใช้ไม้หันอากาศแทน เช่น วัธนา บัพ กัมการ แต่ ร หัน ในแม่กน ให้คงใช้ตามเดิม เช่น วรรณคดี บรรพบุรุษ เป็นต้น

7. คำที่มาจากบาลี ถ้าตัวสะกดมีอักษรซ้ำกันหรืออักษรซ้อนในกรณีตัวหลังไม่มีสระกำกับให้ตัดตัวสะกดตัวหน้า เช่น อัตภาพ หัถกัม ทุข แต่ถ้าตัวหลังมีสระกำกับไม่ต้องตัดตัวสะกด เช่น อัคคี ลัทธา

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

■ อักษรวิธีสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

8. ไม้ไ้ไ้คู้ ใช้เฉพาะในกรณีที่ต้องการให้ออกเสียงสั้น ถ้าไม้ใช้อาจมีความหมายเป็น อย่างอื่นเช่น เม็ด เล็ก เย็บ ส่วนคำที่ไม้ได้ออกเสียงสั้นจริง เช่น ตะเบง ไม้มีไม้ไ้ไ้คู้ คำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตก็ไม้ใช้ไม้ไ้ไ้คู้ เช่น เบญจ เพชร แต่คำต่างประเทศที่จำเป็นให้ คงใช้ได้ เช่น เซ็ค

9. คำที่ไม้ได้มาจากภาษาบาลีสันสกฤตให้เขียนตามระเบียบคำไทย ให้เขียนตามเสียง เป็นหลัก เช่น บัน (บรร) ควน (ควร) เสิม (เสริม) ทหาน (ทหาร) เป็นต้น

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การปรับปรุงตัวอักษรไทย

ด้วยรทบาทพิจารณาเห็นว่า ภาษาไทยย่อมเป็น
เครื่องหมายแสดงถึงอำนาจของชาติไทย สมควรได้รับ
การบำรุงส่งเสริมให้แพร่หลายออกไป กว้างขวาง ยิ่งขึ้น
ให้สัมพันธ์กับความเจริญก้าวหน้าของชาติ ซึ่งกำลังขยาย
ตัวออกไปในบัดนี้ เพราะฉะนั้นจึงได้ตั้งกรรมการดัด
แปลงอักษรภาษาไทยขึ้นคณะหนึ่ง และมีรายชื่อแจ้งอยู่
ในประกาศตั้งกรรมการดัดแปลง อักษรไทย นั้นแล้ว
เพื่อร่วมกันพิจารณาหาทางปรับปรุงและดัดแปลงภาษาไทย
ให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น อันที่จริงภาษาไทยก็เป็น
ภาษาที่มีค่าแห่งไพเราะสละสลวย และมีความกว้าง
ขวางของภาษาเสมอกับเป็นสมบัติของชาติไทยที่มีวัฒนธรรม
สูงอยู่แล้ว บัณฑิตผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้แพร่หลาย
สมควรแก่ความสำคัญของภาษา

กรรมการดัดแปลงอักษรภาษาไทยได้มีการประชุมกัน
เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2485 มีความ
เห็นในขั้นต้นว่า สมควรจะปรับปรุงตัวอักษรไทยให้

ประกาศฉบับนี้ทำให้เราเห็นได้ว่า รัฐบาล
สมัยนี้พยายามที่จะปรับปรุงภาษาไทยให้
กะทัดรัดขึ้น และพยายามที่จะกำหนดการใช้
ภาษาอย่างกว้าง ๆ เอาไว้ให้ประชาชนสมัย
นั้นปฏิบัติ ตามแต่อักขรวิธีแบบนี้ ไม่เป็นที่
ยอมรับกันเพราะเมื่อจอมพล ป. หมดอำนาจอ
ลงใน พ.ศ. 2487 อักขรวิธีแบบนี้ก็เลิกใช้
ประชาชนได้หันกลับไปใช้อักษรและอักขรวิธี
เดิมอีกครั้งหนึ่ง

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาาร

หลังจากมีพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ออกมาแล้วระบบการเขียนของไทยก็คงที่มากขึ้น ไม่สะกดลักลั่นกันอีกเพราะเราจะถือเอาคำในพจนานุกรมเป็นมาตรฐาน ปัจจุบันได้มีพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ปรับปรุงขึ้นใช้ใหม่แล้ว (อิงอร สุพันธ์วณิช, 2550: 672)

อักษรสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและพัฒนากาการ

สรุป

วิวัฒนาการภาษาและอักษรไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่พบหลักฐานการประดิษฐ์ลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหงโดยดัดแปลงอักษรจากอักษรขอมโบราณและมอญโบราณ จากนั้นอักษรก็ได้พัฒนาเรื่อยมาในสมัยพญาลิไท สมัยอู่ยงทิพย์ ตอนต้น อู่ยงทิพย์ตอนกลาง อู่ยงทิพย์ตอนปลาย และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

นอกจากวิวัฒนาการอักษรแต่ละยุคสมัยแล้ว ยังมีอักษรเฉพาะแบบที่สร้างขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เช่น ใช้อ่านภาษาบาลี ปรับเพื่อให้ภาษาไทยทันสมัย ใช้สะดวกขึ้น แต่อักษรเฉพาะแบบเหล่านี้ไม่นิยมใช้จนยกเลิกไปในที่สุด อักษรเฉพาะแบบ ได้แก่ อักษรอริยกิจของรัชกาลที่ 4 อักษรวิธีแบบใหม่ของรัชกาล ที่ 6 และอักษรวิธีภาษาไทย ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม